

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР: ВИКЛИКИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ І ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ

©2024 ЮЗДЕПЬСКА А. А., НІКОЛАЄВА А. П., ЮРЧИШЕНА Л. В.

УДК 336.225.1
JEL: H24; H71

**Юздепська А. А., Ніколаєва А. П., Юрчишена Л. В. Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір:
виклики, ефективність і вплив на фінансову стабільність**

У статті розглянуто податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір як важливі елементи фінансової системи України, які забезпечують стабільність бюджету на державному та місцевому рівнях. Особлива увага приділена їхньому впливу на економічну стабільність держави в умовах сучасних викликів, зокрема з огляду на тривалу повномасштабну війну. Дослідження спрямоване на аналіз таких викликів, пов'язаних із адмініструванням цих податків, як підвищення прозорості використання коштів, зниження податкового навантаження та мінімізація ухилення від сплати податків. ПДФО є одним із ключових бюджетоутворюючих податків, який забезпечує значну частину доходів держави. Він стягується з доходів громадян і спрямовується на фінансування основних потреб країни. Військовий збір, своєю чергою, виступає цільовим податком, призначеним для підтримки обороноздатності держави. Обидва податкові інструменти демонструють важливість ефективного управління публічними фінансами, що стає особливо актуальним в умовах соціально-економічних змін і підвищеного навантаження на державний бюджет. У роботі висвітлено вплив цих податків на забезпечення фінансової спроможності місцевих бюджетів, які відіграють важливу роль у розв'язанні регіональних проблем. Зокрема, доходи від ПДФО спрямовуються на фінансування місцевої інфраструктури, соціальних програм, охорони здоров'я та освіти. Це підкреслює значення фіскальної децентралізації, яка сприяє зміцненню самостійності місцевих органів влади. Важливим аспектом дослідження є аналіз викликів, пов'язаних із військовим збором, включно з питаннями його правового статусу в податковій системі країни. Зазначається, що цей збір є цільовим платежем, який не передбачає прямих вигод для платників, але має стратегічне значення для забезпечення оборонних потреб. У статті також розглянуто проблеми, які виникають у процесі розширення бази оподаткування військовим збором і введення нових ставок для різних категорій платників. Дослідження підкреслює важливість прозорості у використанні зібраних коштів, що сприятиме зміцненню довіри до податкової системи. У статті наголошується, що оптимізація процесів адміністрування ПДФО та військового збору дозволить ефективніше використовувати наявні ресурси для задоволення потреб держави та суспільства. У висновках зроблено акцент на необхідності вдосконалення податкової системи шляхом запровадження нових інструментів, які дозволять підвищити ефективність управління податками. Зокрема, рекомендовано зосередитися на розробці механізмів для забезпечення цільового використання коштів, поліпшення адміністрування податкових надходжень та стимулювання економічної активності. Таким чином, стаття висвітлює важливу роль ПДФО та військового збору в забезпеченні фінансової стабільності України та формуванні основ для сталого розвитку економіки. Удосконалення цих податкових інструментів дозволить забезпечити довгострокову стійкість державного бюджету та створити умови для більш ефективного задоволення потреб суспільства.

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, державний бюджет, місцевий бюджет, фінансова стабільність, фіскальна ефективність, адміністрування податків.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 15.

Юздепська Ангеліна Андріївна – студентка, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)
E-mail: iuzdepaska.a@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7606-8292>

Ніколаєва Анастасія Павлівна – студентка, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)
E-mail: nikolaieva.a@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0005-7691>

Юрчишена Людмила Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: l.yurchishena@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5904-0758>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AEQ-8743-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57288725400>

UDC 336.225.1
JEL: H24; H71

**Yuzdepaska A. A., Nikolaeva A. P., Yurchyshena L. V. Personal Income Tax and Military Fee:
Challenges, Efficiency and Impact on Financial Stability**

The article considers personal income tax and military fee as important elements of the financial system of Ukraine, which ensure the stability of the budget at the State and local levels. Particular attention is paid to their impact on the economic stability of the State in the face of modern challenges, in particular in view of the protracted full-scale war. The study is aimed at analyzing such challenges related to the administration of these taxes as increasing transparency in the use of funds, reducing the tax burden and minimizing tax evasion. Personal income tax is one of the key budget-forming taxes, which provides a significant part of State revenues. It is levied on citizens' incomes and is used to finance the basic needs of the country. The military fee, in turn, is a targeted tax designed to support the defense capability of the State. Both taxation instruments demonstrate the importance of efficient public finance management, which becomes especially relevant in the context of socioeconomic changes and increased burden on the State budget. The article highlights the impact of these taxes on ensuring the financial viability of local budgets, which play an important role in solving regional problems. In particular, income from personal income tax is used to

finance local infrastructure, social programs, health care and education. This underscores the importance of fiscal decentralization, which helps to strengthen the autonomy of local authorities. An important aspect of the study is the analysis of the challenges associated with the military fee, including the issue of its legal status in the country's tax system. It is noted that this fee is a targeted payment that does not provide direct benefits for taxpayers, but is of strategic importance for meeting defense needs. The article also discusses the problems that arise in the process of expanding the tax base with the military fee and introducing new rates for different categories of taxpayers. The study highlights the importance of transparency in the use of the funds raised, which will help to strengthen trust in the tax system. The article emphasizes that the optimization of the processes of administering personal income tax and military fee will allow for more efficient use of available resources to meet the needs of the State and society. The conclusions emphasize the need to improve the tax system by introducing new tools that will increase the efficiency of tax management. In particular, it is recommended to focus on the development of mechanisms to ensure the targeted use of funds, improve the administration of tax revenues and stimulate economic activity. Thus, the article highlights the important role of personal income tax and military fee in ensuring Ukraine's financial stability and forming the foundations for sustainable economic development. Improving these tax instruments will ensure the long-term sustainability of the State budget and create conditions for more efficient meeting of the needs of society.

Keywords: personal income tax, military fee, State budget, local budget, financial stability, fiscal efficiency, tax administration.

Fig.: 3. Tabl.: 1. Bibl.: 15.

Yuzdepska Angelina A. – Student, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: iuzdepska.a@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7606-8292>

Nikolaeva Anastasia P. – Student, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: nikolaeva.a@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0005-7691>

Yurchyshena Liudmyla V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Banking, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: l.yurchyshena@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5904-0758>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AEQ-8743-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57288725400>

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір є одними з основних джерел наповнення державного бюджету України. Їх значення зростає, особливо у зв'язку з необхідністю фінансування оборонного сектора та забезпечення економічної стабільності в умовах війни. Питання розподілу й управління цими податками привернули значну увагу науковців, економістів та органів державної влади через питання податкового навантаження, операційної прозорості та ефективності використання коштів. Основними викликами є збільшення податкових надходжень без зайвого тиску на платників податків, забезпечення цільового використання зборів та мінімізація ухилення від сплати податків.

Питання ПДФО та військового збору досліджували багато вітчизняних і закордонних науковців. Зокрема, економісти Чуприна Л. [1], Шпак О., Безрученко Д. [2], Андрієнко О., Артюх О. [3], Лавришин С. [4], Колесник В. [5], Краска В. [6] вивчають процес формування та розподілу податків на доходи на різних рівнях домогосподарств, забезпечення економічної самостійності місцевих домогосподарств. Наукові дослідження підкреслюють важливість податку на доходи фізичних осіб для регіонального розвитку та соціальної стабільності. Дослідження військового збору показує важливість цього інструменту для залучення додаткових коштів на оборонні витрати, але також підкреслює необхідність прозорості й ефективного використання цих коштів. Деякі іноземні дослідники від-

значали виклики, з якими стикається податкова система України у зв'язку з війною, та визначили альтернативні можливості збільшення податкових надходжень для зміцнення державного та місцевих бюджетів України.

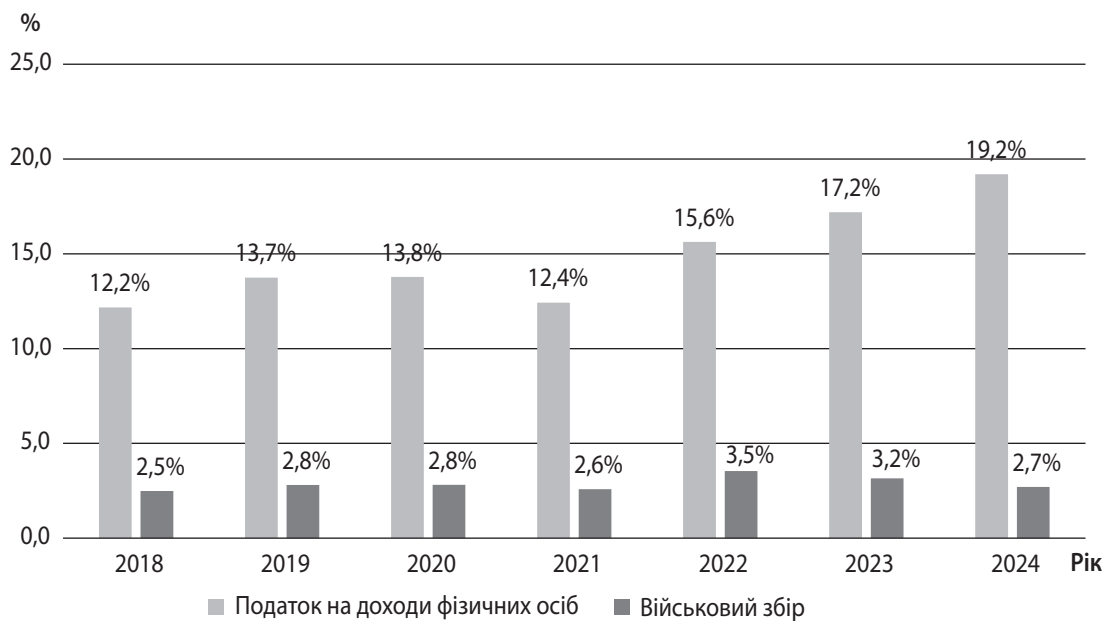
Метою дослідження є оцінка ефективності адміністрування податку на доходи фізичних осіб та військового збору, обґрунтування викликів, що зумовлені податковими новаціями, та визначення їх впливу на фінансову стабільність держави.

У процесі дослідження здійснено синтез та узагальнення наукових і методичних підходів за темою дослідження; на підставі даних статистики, Міністерства фінансів України та ДПС України оцінено фіскальну значущість ПДФО та військового збору.

Одним із найважливіших бюджетоутворювальних податків є ПДФО, який являє собою інструмент прямого оподаткування в податковій системі України. ПДФО утримується з доходів громадян у вигляді заробітної плати, яка виплачується підприємствами та організаціями, і надходить до бюджету через систему податкових органів.

Оцінка структури Державного бюджету України свідчить про збільшення фіскальної ефективності ПДФО та військового збору в загальній структурі податкових надходжень за період 2018–2024 рр. (рис. 1).

Частка ПДФО за цей період зросла з 12,2% у 2018 р. до 19,2% у 2024 р., що становить приріст на

Рис. 1. Частка ПДФО та військового збору в бюджеті України за 2018–2024 рр., %

Джерело: сформовано авторами за даними [7].

7% і свідчить про стабільне зростання, особливо помітне у 2022–2023 рр. Військовий збір зріс незначно – з 2,5% у 2018 р. до 2,7% у 2024 р., із піком у 3,5% у 2022 р., що можна пов'язати з посиленими військовими витратами в цей час. Загалом, обидва показники демонструють тенденцію до зростання, відображаючи як зміни в податковій базі, так і вплив соціально-економічних і воєнних чинників.

Система управління публічними фінансами в країні має відповідати вимогам сьогодення та включати такі базові принципи, як прозорість діяльності, стабільність і довгострокова стійкість бюджету, ефективна та справедлива система міжбюджетних відносин [10; 11].

Військовий збір – це цільовий податок, який запроваджується для фінансування оборонних потреб країни. Усі доходи осіб підлягають оподаткуванню ПДФО і військовим збором. Протягом звітного періоду було зібрано 28,09 млрд грн без встановленого річного плану. Сума збору відображає рівень підтримки оборонних потреб держави через податкові надходження. Одноразова (спеціальна) плата за самодекларування сплачується особами, які подають одноразову декларацію майна в рамках спеціальної програми.

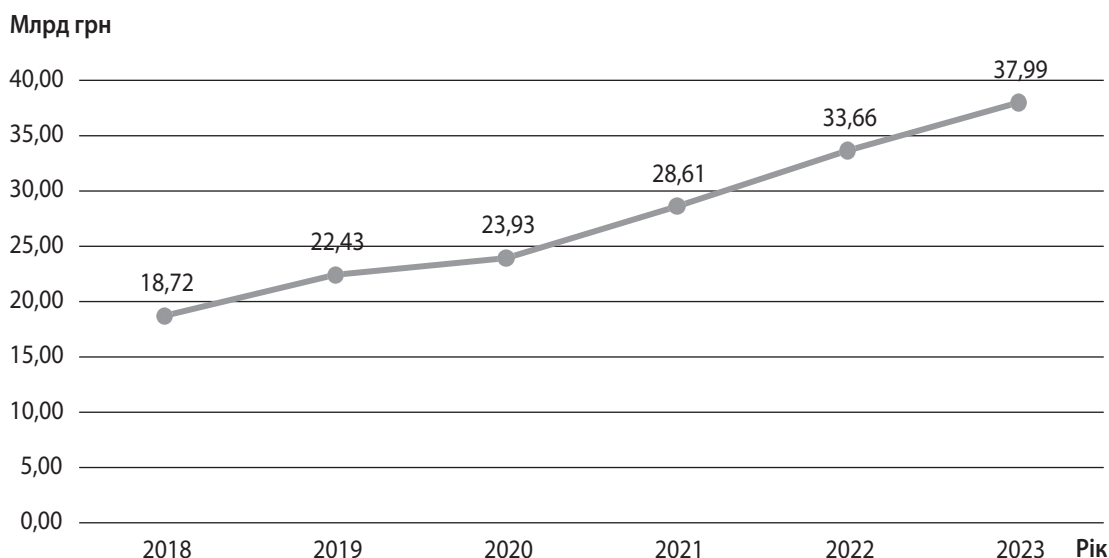
В умовах тривалої війни в Україні однією з умов утримання економічної та соціальної сфери є забезпечення ефективного виконання бюджетів місцевих рівнів. Слід зазначити, що проведення адміністративної реформи до початку активної фази війни стало базисною умовою функціону-

вання фінансової системи держави, її гнучкості й адаптивності. Водночас забезпечення фінансової спроможності регіонів на належному рівні передбачає вирішення не лише традиційних питань місцевого рівня, але й нейтралізацію наслідків війни – руйнування інфраструктурних об'єктів, зупинка роботи підприємств, міграційні процеси, відбудова територій, які вже звільнено від окупації [12–14].

Військовий збір в Україні – це обов'язковий платіж, запроваджений для підтримки національної оборони та безпеки. З початком збройного конфлікту та загостренням ситуації на сході країни військові витрати стали важливим джерелом фінансування національної оборони. Аналіз цих даних дає змогу краще зрозуміти тенденції в економіці України та рівень державного фінансування національної оборони. Тому розглянемо надходження військового збору за 2018–2023 рр. (рис. 2).

Отже, за даними рис. 2 спостерігається стійке зростання суми зборів протягом кожного року. Військовий збір зріс із 18,7 млрд грн у 2018 р. до майже 38 млрд грн у 2023 р. Це майже дворазове зростання за п'ять років, що демонструє стійке збільшення доходів, з яких сплачується військовий збір.

У період з 2018 по 2019 рр. спостерігається зростання на 19,8%. Це відображає перші роки більш стабільного економічного підйому після попередніх економічних криз. У 2019–2020 рр. зростання складало 6,7%, що вказує на певне уповільнення через пандемію COVID-19, яка частково знизила темпи економічної активності. У 2020 та 2021 рр. спостерігається зростання на 19,5%, що, ймовірно,

Рис. 2. Надходження військового збору до бюджету України за 2018–2023 рр., млрд грн

Джерело: сформовано авторами за даними [7].

є наслідком поступового відновлення економіки після спаду пандемії. За 2021–2022 рр. зростання відбулося на 17,6% за рахунок більш активного економічного розвитку та збільшення доходів. У 2022–2023 рр. показник збільшився на 12,9%, що викликано впливом інфляції, збільшенням кількості військовослужбовців, зростанням легальних доходів населення та продовженням воєнних дій, які стимулювали додаткові податкові надходження.

Як переконує десятирічний досвід сплати й адміністрування військового збору, він не є збором у розумінні п. 6.2 ст. 6 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), бо його сутність не передбачає умови отримання платниками цього збору спеціальної вигоди, у т. ч. внаслідок вчинення на користь таких платників державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значущих дій [14].

Оподаткування військовим збором застосовується до лікарняних, доходів від продажу рухомого та нерухомого майна (ст. 172 і 173 ПКУ); авторських винагород; доходів від надання права користування нематеріальними активами (рояліті); вихідної допомоги при звільненні; доходів від надання майна в оренду/лізинг; благодійної допомоги, що не має спеціального призначення; сум, витрачених понад установлені ліміти на відрядження або за якими не подано авансовий звіт; спадщини (за винятком отриманої від осіб першого та другого ступеня споріднення); дивідендів для фізичних осіб, додаткових благ, таких як подарунки працівникам у грошовій, натуральній чи нематеріальній

формі (оплати вартості навчання, корпоративного одягу); доходи від продажу криптовалюти (п. 164.2.20 ПКУ) тощо. Розглянемо детальніше прогноз на нові ставки військового збору (табл. 1).

Ставка для фізичних осіб, які отримують доходи, що оподатковуються ПДФО, крім військових, прогнозується на рівні 5%. Це відносно високий відсоток, який свідчить про намір держави залучити додаткові ресурси з боку ширшої робочої сили. Військовослужбовці та представники силових структур (ЗСУ, СБУ, СЗР, ГУР, Міноборони, Нацгвардії, Держприкордонслужби, УДО та ДССЗЗІ), ймовірно, будуть сплачувати 1,5%. Для цивільних платників податку об'єктом оподаткування є доходи, що оподатковуються ПДФО. У випадку з військовослужбовцями та поліцейськими доходи, ймовірно, також підлягають оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб, хоча суть не визначена чітко. Уточнення предмета цієї категорії може зменшити непорозуміння. Цивільний податок 5% означає збільшення коефіцієнта відновлення, спрямоване на максимізацію повернення коштів від працездатного населення. Військові та сили безпеки – 1,5% – це норма скорочення, яка враховує участь у громадській безпеці.

Для ФОПів – платників єдиного податку 1, 2, 4 груп базою оподаткування є фіксована сума, що дорівнює розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня поточного податкового року. Ця сума не змінюється протягом року і стає стабільною базою для нарахування військового збору незалежно від фактичного доходу підприємця – у розмірі 10%. Це відносно висока частка, яка значно збільшує податкове навантаження на

Прогнозовані ставки військового збору відповідно до проекту бюджету України на 2025 р.

Платник	Об'єкт	Прогнозовані ставки, %
Фізичні особи, які отримують доходи, що оподатковуються ПДФО, крім військових	Дохід, який оподатковується ПДФО	5
Військовослужбовці ЗСУ, СБУ, СЗР, ГУР, МО, Нацгвардії, прикордонники, УДО та ДССЗЗІ		1,5
ФОПи – платники ЄП 1, 2, 4 груп	Щомісячна сума, що дорівнюватиме розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового року	10
ФОПи – платники ЄП 3 групи	Дохід визначений згідно зі ст. 292 ПКУ	1

Джерело: складено авторами за даними [8; 9].

малих підприємців, які обирають 1, 2 або 4 групи ЄП. Оскільки ставка податку встановлена на фіксованому мінімальному рівні, платники податків цієї категорії несуть стабільний податковий тягар, незалежно від їх фактичного місячного доходу. Це може вплинути на рішення підприємців щодо вибору групи ЄП і спонукати їх шукати шляхи зменшення податкових зобов'язань.

Для ФОПів – платників податку 3 групи об'єктом оподаткування є дохід, розрахований відповідно до положень ст. 292 Податкового кодексу. Це означає, що військовий збір не є фіксованою сумою, а розраховується виходячи з фактичного доходу підприємця. Ставка збору для цієї групи значно нижча і може становити 1%, що є досить вірним показником порівняно з іншими категоріями. Ставка 1% від фактичного доходу забезпечує гнучкість, оскільки податкове зобов'язання платників податків групи 3 залежить від отриманого доходу. Це робить цю групу більш привабливою для підприємців, які бажають мінімізувати витрати в умовах нестабільного доходу.

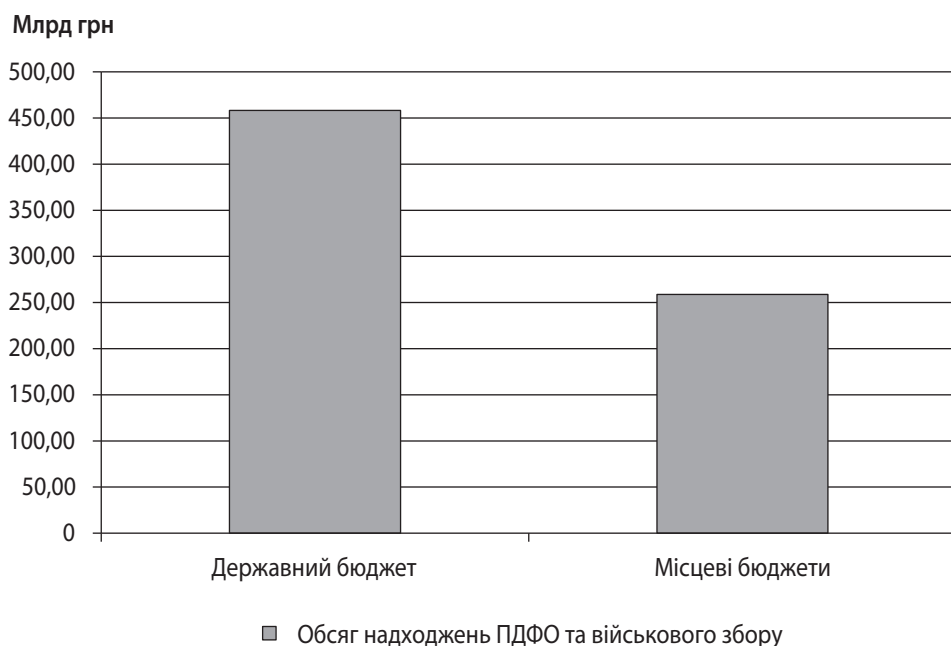
Ставка податку та цільова відмінність фіксованих сум збору для ФОП 1, 2 і 4 груп і гнучкий підхід для 3 групи є хорошим варіантом для пошуку балансу між стабільністю доходів і справедливостю, спрямованим на зменшення податків. Запровадження 10% ставки збору для малих ФОПів із фіксованою базою є особливо важким для тих, хто має низькі доходи, адже такий підхід призведе до значного податкового навантаження. Фіксовані ставки в групах 1, 2 і 4 забезпечують уряду передбачуваний дохід, тоді як ставка 1% у групі 3 забезпечує більшу гнучкість у реагуванні на доходи платників і може краще відображати економічні умови.

Некомерційні організації – фізичні особи – платники податків 1, 2 і 4 груп зобов'язані сплачувати щомісяця наперед, а період сплати закінчується

20 числа кожного місяця. Організації з управління збирають власні авансові збори. Це забезпечує автоматизацію процесу та знижує ризик помилок з боку платника. Військовий збір може набути ознак непрямого податку, такого як податок на додану вартість, а, як відомо, один і той самий податок (збір) не може бути одночасно прямим і непрямим. Як видно з наведеного вище, зусилля Міністерства фінансів України спрямовані, по-перше, на розширення переліку об'єктів обкладення військовим збором і, відповідно, бази оподаткування; по-друге, на впровадження досить високого рівня його ставок, проте проблемним і надалі залишається легальність запровадження та стягнення такого збору, тобто визначення його місця в податковій системі України, яка, у розумінні ч. 3 ст. 6 ПКУ, є сукупністю «загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому цим Кодексом порядку» [15]. Бюджет включає доходи для фінансування національних програм, діяльності допоміжних установ і видатки на оборону (рис. 3).

Обсяг надходжень у 458,3 млрд грн свідчить про те, що податок на доходи фізичних осіб забезпечує значне фінансування, що робить його важливим джерелом державних витрат. Місцевий бюджет – це частина податку на доходи фізичних осіб, яка надходить до бюджету місцевої громади та використовується для фінансування місцевих послуг, таких як інфраструктура, соціальні проекти, охорона здоров'я, освіта тощо. Надходження у розмірі 258,7 млрд грн демонструють важливість цього податку у фінансуванні місцевих бюджетів, підтримці фіскальної децентралізації та самостійності органів місцевого самоврядування у вирішенні місцевих проблем.

Податок на доходи фізичних осіб має велике значення у фінансуванні як державного, так і місцевих бюджетів, забезпеченні економічної стабільності та виконанні соціальних зобов'язань. Значна

Рис. 3. Загальні прогностичні показники надходжень податку та збору на доходи фізичних осіб на 2025 р., млрд грн

Джерело: сформовано авторами за даними [7].

частина доходів спрямовується до загального фонду, який забезпечує фінансування основних потреб країни, а спеціальний фонд дозволяє реалізувати додаткові цільові програми. Надходження від податку на прибуток сприяють децентралізації та дозволяють місцевим громадам розвивати місцеву інфраструктуру та задовольняти соціальні потреби, що є важливим чинником економічного розвитку на місцевому рівні.

ВИСНОВКИ

Отже, податок на доходи фізичних осіб та військовий збір є важливими джерелами фінансової стабільності в Україні, що забезпечують кошти на місцеві потреби та оборону. Аналізуючи ці податки, можна не тільки оцінити їх ефективність, а й визначити напрями подальшого вдосконалення податкової системи. Особливо важливим завданням є оптимізація процесів адміністрування ПДФО та військового збору для збільшення доходів місцевих бюджетів та забезпечення прозорості їх надходжень. Удосконалення цих податкових інструментів сприятиме зміцненню фінансової стабільності України та дасть можливість більш ефективно задовольняти потреби економіки та суспільства. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Чуприна Л. Особливості правового регулювання військового збору. *Податкові спори в адміністративному судочинстві* : збірник тез допо-

відей П'ятої Міжнародної науково-практичної конференції «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики» (м. Київ, 4–5 липня 2022 р.). Київ, 2022. С. 216–219. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_07_06_zbirnyk_tez.pdf#page=218

2. Шпак О., Безрученко Д. Роль військового збору, як складника податкової системи України. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2023. No. 40. P. 118–127. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.12.2023.010>
3. Андрієнко К., Артюх О. Проблемні аспекти сучасної податкової системи України. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2. No. 4. P. 1–10. DOI: [10.46299/j.isjmef.20230204.01](https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230204.01)
4. Лавришин С. Ю. Ухилення від оподаткування: причини, наслідки та протидія. Львів, 2023. 66 с.
5. Колесник В. М. Сучасні проблеми ухилення від сплати податків та шляхи їх вирішення. *Світ наукових досліджень* : збірник тез доп. міжнар. науково-практ. інтернет-конф. з економіки, інформаційних систем і технологій, психології та педагогіки (м. Тернопіль, 26–27 травня 2022 р.). Тернопіль, 2022. С. 14–17. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/38407/1/Збірник%2026%20травня.pdf#page=14>
6. Краска В. Ухилення від сплати податків в Україні: причини та методи боротьби. *Фіскальна політика України в умовах євроінтеграційних процесів* : збірник матеріалів XX Всеукр. науково-практ. конф. студентів і молодих вчених (м. Тернопіль, 25 травня 2023 р.). Тернопіль, 2023. С. 76–77. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49479/1/Краска%20Вікторія.pdf>

7. Доходи. *Open budget*. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes>
8. Виконання доходів місцевих бюджетів. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetiv>
9. Юрчишена Л. В., Борачук В. Аналіз фіскальної значимості податку та збору на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів областей. *Бізнес Інформ*. 2023. № 10. С. 302–314.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-302-314>
10. Нечипоренко А. В., Чернишова Т. О. Напрями вдосконалення системи управління публічними фінансами в Україні. *Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки* : збірник тез Податкового конгресу (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 р.). Ірпінь : УДФСУ, 2019. С. 353–356.
11. Kuzheliev M., Rekunenko I., Nechyporenko A., Nemsadze G. Discretionary budget expenditure in the system of state regulation of the country's socioeconomic development. *Public and Municipal Finance*. 2018. Vol. 7. Iss. 4. P. 8–18.
DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.07\(4\).2018.02](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.07(4).2018.02)
12. Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири : монографія / за заг. ред. П. В. Пашка, Л. Л. Тарангул. Київ : Новий друк, 2015. 570 с.
13. Кужелєв М. О., Нечипоренко А. В. Фінансові інструменти стимулювання регіонального розвитку: практика використання в Україні : монографія. Київ : ЦУЛ, 2019. 224 с.
14. Nechyporenko A. Financial resources of public sector of economy in ensuring realization of financial policy of the country. *Association Agreement: Driving Integrational Changes* : collective monograph. Accent Graphics Communications Chicago, Illinois, USA, 2019. P. 374–385.
15. Райнова Л. Б. Оподаткування доходів фізичних осіб в контексті соціальної справедливості та ефективності : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2019. 298 с.

REFERENCES

- Andriienko, K., and Artiukh, O. "Problemni aspekty suchasnoi podatkovoi systemy Ukrainy" [Problematic Aspects of the Modern Tax System of Ukraine]. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol. 2, no. 4 (2023): 1-10.
DOI: 10.46299/j.isjmef.20230204.01
- Chupryna, L. "Osoblyvosti pravovoho rehuliuвання viiskovoho zboru. Podatkovi spory v administratyvnomu sudochynstvi" [Peculiarities of the Legal Regulation of the Military Levy. Tax Disputes in Administrative Proceedings]. *Administratyvna yustyt-siia v Ukraini: problemy teorii ta praktyky* (2022): 216-219. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_07_06_zbirnyk_tez.pdf#page=218
- "Dokhody" [Income]. *Open budget*. <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes>
- Kolesnyk, V. M. "Suchasni problemy ukhlyennia vid splaty podatktiv ta shliakhy yikh vyrishennia" [Mo-

- dern Problems of Tax Evasion and Ways to Solve Them]. *Svit naukovykh doslidzhen* (2022): 14-17. <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/38407/1/3birnyk%2026%20travnya.pdf#page=14>
- Kraska, V. "Ukhlyennia vid splaty podatktiv v Ukraini: prychny ta metody borotby" [Tax Evasion in Ukraine: Causes and Methods of Combat]. *Fiskalna polityka Ukrainy v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv* (2023): 76-77. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49479/1/Краска%20Вікторія.pdf>
- Kuzheliev, M. et al. "Discretionary budget expenditure in the system of state regulation of the country's socioeconomic development". *Public and Municipal Finance*, vol. 7, no. 4 (2018): 8-18.
DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.07\(4\).2018.02](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.07(4).2018.02)
- Kuzheliev, M. O., and Nechyporenko, A. V. *Finansovi instrumenty stymuliuвання rehionalnoho rozvytku: praktyka vykorystannia v Ukraini* [Financial Instruments for Stimulating Regional Development: Practice of Use in Ukraine]. Kyiv: TsUL, 2019.
- Lavryshyn, S. Yu. *Ukhlyennia vid opodatkuвання: prychny, naslidky ta protydiia* [Tax Evasion: Causes, Consequences and Countermeasures]. Lviv, 2023.
- Nechyporenko, A. "Financial resources of public sector of economy in ensuring realization of financial policy of the country". In *Association Agreement: Driving Integrational Changes*, 374-385. Illinois, USA: Accent Graphics Communications Chicago, 2019.
- Nechyporenko, A. V., and Chernyshova, T. O. "Napriamy vdoskonalennia systemy upravlinnia publicnymy finansamy v Ukraini" [Directions for Improving the Public Finance Management System in Ukraine]. In *Upravlinnia publicnymy finansamy ta problemy zabezpechennia natsionalnoi ekonomichnoi bezpeky*. Irpin: UDFSU, 2019. 353-356.
- Rainova, L. B. "Opodatkuвання dokhodiv fizychnykh osib v konteksti sotsialnoi spravedlyvosti ta efektyvnosti" [Income Taxation of Individuals in the Context of Social Justice and Efficiency]: *dys. ... kand.. ekon. nauk : 08.00.08*, 2019.
- Reformuvannia podatkovoi systemy Ukrainy: suchasni vyklyky ta oriientyry* [Reforming the Tax System of Ukraine: Modern Challenges and Guidelines] / ed. by P. V. Pashko, L. L. Tarangul. Kyiv: Novyi druk, 2015.
- Shpak, O., and Bezruchenok, D. "Rol viiskovoho zboru, yak skladnyka podatkovoi systemy Ukrainy" [The Role of the Military Levy as a Component of the Tax System of Ukraine]. *Scientific Collection «InterConf+»*, no. 40 (2023): 118-127.
DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.12.2023.010>
- "Vykonannia dokhodiv mistsevykh biudzhetiv" [Implementation of Local Budget Revenues]. *Ministerstvo finansiv Ukrainy*. <https://www.mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetiv>
- Yurchyshena, L. V., and Borachuk, V. "Analiz fiskalnoi znachymosti podatku ta zboru na dokhody fizychnykh osib do mistsevykh biudzhetiv oblastei" [Analyzing the Fiscal Efficiency of the Personal Income Tax and Military Fee to the Local Budgets of the Regions]. *Biznes Inform*, no. 10 (2023): 302-314.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-302-314>